

ZARZĄDZENIE Nr 112/2014
BURMISTRZA MIASTA KOWALEWA POMORSKIEGO
z dnia 28 listopada 2014 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych w zakresie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pom. na lata 2014-2020.

Na podstawie art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010, Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.) oraz § 2 pkt. 1 Szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego gminy Kowalewo Pomorskie stanowiącego załącznik do Uchwały Nr XXX/322/10 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego gminy Kowalewo Pomorskie opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Kuj – Pom. z 2010, Nr 197, poz. 2676) **zarządza się, co następuje:**

§ 1. Przedmiot i cel konsultacji.

1. Postanawia się przeprowadzić konsultacje w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowalewo Pom. na lata 2014-2020 ”, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.
2. Celem konsultacji jest poznanie stanowiska sektora pozarządowego w zakresie projektu programu będącego przedmiotem konsultacji.

§ 2. Czas rozpoczęcia i zakończenia konsultacji.

Termin rozpoczęcia konsultacji ustala się na dzień 04.12.2014 roku.

Termin zakończenia konsultacji ustala się na dzień 11.12.2014 roku.

§ 3. Sposób przeprowadzenia konsultacji.

1. Uczestnikami przedmiotowych konsultacji są organizacje pozarządowe oraz inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzące działalność pożytku publicznego na terenie gminy Kowalewo Pomorskie.
2. Konsultacje odbywają się poprzez złożenie przez uprawnione organizacje opinii i uwag w sprawie programu. Opinie i uwagi można składać w następujący sposób:
  - 1) w formie elektronicznej za pośrednictwem poczty e-mail na adres: urząd@kowalewopomorskie.pl,
  - 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim, Plac Wolności 1, 87 – 410 Kowalewo Pomorskie,
  - 3) osobiście – poprzez złożenie pisma w sekretariacie (pok. Nr 2) Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim, Plac Wolności 1.

§ 4. Postanowienia końcowe.

1. Konsultacje przeprowadza pracownik Referatu Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Ewidencji Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim.
2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej gminy Kowalewo Pomorskie oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim.

E. Jasińska

BURMISTRZ MIASTA
/-/ Andrzej Grabowski

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015 został opracowany na podstawie rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w oparciu o Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011- 2015.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w GPPiRPA w 2015 roku dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości wprowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych.

Gmina realizuje zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przy współpracy m.in. z:

- 1) ośrodkami terapeutycznymi,
- 2) organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 3) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) placówkami służby zdrowia,
- 5) placówkami pomocy społecznej,
- 6) placówkami oświatowymi,
- 7) administracją zespoloną,
- 8) osobami fizycznymi i prawnymi,
- 9) Zespołem Interdyscyplinarnym,
- 10) policją.

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie, którzy w życiu prywatnym i zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych uchwałami Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim.

I. DIAGNOZA ROZMIARÓW PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest dokładne rozpoznanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego alkoholem. Od wielu lat alkoholizm zajmuje wiodące miejsce na liście lokalnych problemów społecznych. Zespół uzależnienia od alkoholu oraz picie ma negatywny wpływ nie tylko na samopoczucie fizyczne i psychiczne osób pijących, ale również ich rodzin. Wpływa negatywnie na rozwój gospodarczy i społeczny w związku z zwiększonymi kosztami opieki zdrowotnej i socjalnej, ubezpieczeniem zdrowotnym, egzekwowaniem prawa i porządku

publicznego czy kosztami w miejscu pracy.

Zagrożenia sprzyjające rozszerzeniu się zjawiska alkoholizmu tkwią w środowisku i wynikają w dużej mierze z następujących czynników:

- wzrostu bezrobocia,
- szerzeniu się ubóstwa,
- braku umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- syndromu wyuczonej bezradności,
- braku perspektyw życiowych dla młodego pokolenia i związaną z tym frustracją powodującą brak motywacji do przezwyciężenia trudności,
- braku alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

Celem diagnozy jest rozpoznanie aktualnego stanu sytuacji w gminie w zakresie problemów alkoholowych, aby nakreślić kierunki realizacji gminnego programu.

1. Dane pochodzące z Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Osoby uzależnione dosyć często charakteryzują się niezaradnością życiową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowaniu dzieci.

W latach 2012-2014 pomoc udzielona przez MGOPS w Kowalewie Pomorskim kształtowała się na następującym poziomie:

Podział rodzin ze względu na powody przyznania pomocy

Lp	Powód trudnej sytuacji życiowej	Ogółem 2012 r.	Ogółem 2013r.	Ogółem 2014 dane na dzień 27.11.2014
1.	Ubóstwo	345	395	345
2.	Bezdomność	12	14	11
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	40 34	41 28	42 29
4.	Bezrobocie	331	382	317
5.	Niepełnosprawność	183	183	181
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	45	71	68
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym: - rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	62 61 0	62 60 1	67 65 2
8.	Przemoc w rodzinie	5	5	4
9.	Alkoholizm	43	37	34
10.	Narkomania	0	1	1
11.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	23	6
12.	Zdarzenia losowe	3	1	0
13.	Sytuacja kryzysowa	1	1	1

Z w/w danych wynika, że liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy na przestrzeni ostatnich dwóch lat jest względnie stała. Jednakże istotne jest

minimalizowanie oraz zapobieganie szkodom spowodowanym występowaniem w rodzinie problemu alkoholowego, poprzez objęcie tych rodzin kompleksową pomocą o charakterze profilaktycznym i naprawczym poprzez tworzenie systemowych programów pomocy.

2. Przemoc w rodzinie

Zjawisko przemocy w nierozłączny sposób wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Według danych statystycznych Policji większość sprawców fizycznego lub psychicznego znęcania się nad członkami rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. Prowadzone działania informacyjne w skali całego kraju oraz lokalne, cykliczne kampanie „przeciw przemocy” przyczyniają się do zwiększenia świadomości ofiar dotyczącej poznania swoich praw oraz nazw i adresów instytucji pomocowych, także świadków przemocy reagujących na zjawisko krzywdzenia innych.

Na terenie gminy Kowalewo Pomorskie działa tzw. Zespół Interdyscyplinarny zgodnie z podjętą uchwałą Nr V/35/11 Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: MGOPS, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kurator sądowy.

W ramach pracy Zespołu procedurą „Niebieskiej Karty” objęto:

- w roku 2012 - 11 rodzin (alkohol występował w 8 rodzinach),
- w roku 2013 r. - 10 rodzin (alkohol występował w 8 rodzinach),
- w okresie I-X 2014 r. - 12 rodzin (alkohol występował w 9 rodzinach).

3. Dane pochodzące z Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu-Dobrzyniu

Utrzymywanie się długiego okresu pozostawania bez pracy stanowi jeden z głównych czynników ryzyka nasilania się problemów alkoholowych i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego, co w konsekwencji może prowadzić do zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie. Związane z tym osłabienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziny naraża w sposób szczególny dzieci na poszukiwanie alternatywnych form aktywności, w tym destrukcyjnych, związanych ze spożywaniem alkoholu i kontaktem z innymi substancjami psychoaktywnymi.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy, sporządzona na podstawie materiału opracowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Golubiu – Dobrzyniu przedstawia się następująco:

Stan na 30.09.2014r.

L.p	wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		ogółem	kobiety	razem	kobiety
1	miasto	313	192	44	22
	Obszar wiejski	524	299	60	37

Stan na 31.12.2013r.

L.p	wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		ogółem	kobiety	razem	kobiety
1	miasto	353	209	65	36
	Obszar wiejski	605	329	117	54

4.Dane pochodzące z Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego

Śladem lat poprzednich funkcjonuje Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, prowadzący działalność edukacyjną, profilaktyczną, interwencyjną i diagnostyczną. Punkt kieruje swoje działania zarówno do osób pijących szkodliwie, uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, lub zagrożonych wystąpieniem patologii jak i dla członków ich rodzin.

Ilość porad udzielonych w latach 2012-2014 przez specjalistę zatrudnionego w w/w punkcie.

Korzystający	2012 r.	2013 r.	I-IX 2014r.
Osoby współuzależnione	6	8	10
Kobiety z problemem alkoholowym	12	10	17
Mężczyźni z problemem alkoholowym	44	71	48
Osoby w sprawach formalno - prawnych	8	9	7

5. Dane wynikające z ankiet:

Przeprowadzono ankietyzację wśród dzieci i młodzieży z gimnazjum i szkół podstawowych, mającą określić skalę zagrożenia uzależnieniem wśród uczniów.

Na najistotniejsze z postawionych w ankietach pytań uczniowie w poszczególnych rodzajach placówek oświatowych wypowiedzieli się następująco:

Publiczne Gimnazjum

Pyt.1. Czy zdarzyło się Tobie wypicie alkoholu?:

	Rok 2012(%)	Rok 2010 (%)	Rok 2006 (%)
Nie	62	43	36
Tylko piwo	9	18	24
Tylko wino	5	3	3
Tylko wódka	0	1	1
Piwo i wino	5	10	11
Piwo i wódka	7	14	5
Piwo, wino i wódka	12	11	20

Pyt.2. Częstotliwość:

	Rok 2012 (%)	Rok 2010 (%)	Rok 2006 (%)
Wcale	64	42	36
Okazjonalnie	31	53	56
Raz w tygodniu	1	4	5
Częściej	4	1	3

Pyt. 3. Kupno alkoholu:

	Rok 2012 (%)	Rok 2010(%)	Rok 2006 (%)
Sam(-a) kupowałeś(-aś)	12	8	40
Koledzy	33	43	46
Koledzy i sam(-a)	18	19	6
Alkohol był w domu	37	30	8

Pyt.4. Czy przy zakupie alkoholu żądano od Ciebie dowodu tożsamości?:

	Rok 2012 (%)	Rok 2010 (%)	Rok 2006 (%)
Tak	29	14	8
Nie	71	86	92

Pyt.5. Czy rodzice wiedzą o picciu przez Ciebie alkoholu?:

	Rok 2012(%)	Rok 2010 (%)	Rok 2006 (%)
Tak	38	35	19
Nie	62	65	81

Pyt.6. Gdzie najczęściej piłeś(-aś) alkoholu?:

	Rok 2012(%)	Rok 2010(%)	Rok 2006 (%)
W domu	54	49	32
W szkole	2	1	0
Na dyskotecę	17	21	39
W lokalu	27	29	29

Analizując ankiety można zauważyć, że:

- Zdecydowanie więcej uczniów deklaruje, że nie pije alkoholu.
- Wzrosła dostępność alkoholu w domu.
- Nastąpił wzrost świadomości społecznej na temat zakupu przez młodych ludzi alkoholu. Zdecydowanie częściej żądano od nich okazania dowodu tożsamości.
- Wzrosła liczba procentowa rodziców mających świadomość picia alkoholu przez ich dzieci (z 19% w r.2006 na 38% w r.2012),
- Młodzież spożywa alkohol najczęściej w domu (54%) i w lokalach (27 %).

Szkoła podstawowa

Ankiety przeprowadzono wśród uczniów klas VI w roku 2010 i 2013.

Dokonując zestawienia wyników z 2010r. z otrzymanymi w roku bieżącym nasuwa się jedno spostrzeżenie – przy większości pytań wyniki są zbieżne, występują różnice rzędu 1-6% z widoczną, niewielką korzyścią dla dzieci wypełniających ankietę w 2013r.

Zdecydowanie więcej uczniów deklaruje, że nie piło/nie będzie pić alkoholu. Jednak w ciągu całego życia 1-2 razy – alkohol spożywało aż 18% ankietowanych a w ciągu ostatnich 12 miesięcy aż 15%. Młodzież spożywa alkohol najczęściej w domu (19%) aż 18% zaznaczyło, że rodzice wiedzą o picu przez nich alkoholu. Wzrosła w związku z tym dostępność alkoholu w domu.

Dzieci wyrażają brak zdecydowania w wyrażaniu własnego zdania. Na pyt.: Jesteś u kolegi. Kolega chce Cię poczęstować alkoholem. Co robisz? - 17% odpowiedziało „trudno powiedzieć” a 22% „raczej nie wypiję”.

Na pytanie: Czy sądzisz, że możesz odmówić, gdy zaproponowany Ci będzie alkohol na prywatce lub dyskotecę? Aż 18 % odp. „trudno powiedzieć”, 14% ankietowanych udzieliło takiej samej odpowiedzi gdy pytano, o zachowanie jeśli alkohol proponował Twój chłopak/dziewczyna.

W związku z powyższym należy prowadzić działania zmierzające do rozwinięcia u dzieci postaw asertywnych, umiejętności wyrażania własnego zdania i w razie konieczności odmawiania w sposób nieuległy i nieraniący innych.

Badania ankietowe „Młodzi i substancje psychoaktywne 2014”

W 2014 roku w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, otrzymano badania ankietowe „Młodzi i substancje psychoaktywne 2014”. Ankiety przeprowadzili pedagodzy szkolni wśród: 100 uczniów klas V szkoły podstawowej (43 dziewcząt i 57 chłopców) i 100 uczniów II klas gimnazjów (51 dziewcząt i 49 chłopców). Pytania w szkołach podstawowych dotyczyły głównie spożywania alkoholu i palenia papierosów, natomiast w gimnazjum dotyczyły dodatkowo narkotyków oraz dopalaczy. Badania zostały przeprowadzone w taki sposób aby umożliwić ich ewaluację w roku 2015 – będą to analogicznie klasy VI szkoły podstawowej i III gimnazjum.

Odpowiedzi na niektóre z pytań nie ujętych w przedstawionych powyżej ankietach z ostatnich lat były następujące:

Odpowiedzi uczniów z Gimnazjum

Ile miałeś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować alkoholu?

	dziewczyny	chłopcy
11 lub mniej	10	16
12-13	4	8
14	7	8
Nie pamiętam	12	3
Nigdy nie próbowałem	17	15

Jaki alkohol piłeś najczęściej w ciągu ostatnich 30 dni?

	dziewczyny	chłopcy
piwo	9	15
cydr	0	1
Alkopol (gotowy drink w butelce lub puszcze)	3	0
wino	3	5
wódka	4	7
Nie piłem	30	26

Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników pije alkohol przynajmniej raz w miesiącu?

	dziewczyny	chłopcy
Mniej niż 10%	3	6
10-20%	10	10
Okolo połowy	12	7
większość	13	14
Nie wiem	13	12

Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się upić (zataczać się, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń)?

	dziewczyny	chłopcy
tak	7	16
nie	44	33

Gdzie Twoim zdaniem, najłatwiej kupić dopalacze?

	dziewczyny	chłopcy
W szkole	3	2
Przez internet	3	2
W lokalu, dyskoteci	7	6
Na podwórku, ulicy	1	1
W sklepie kolekcjonerskim	0	4
Nie wiem nie próbowałem	38	31

Odpowiedzi uczniów ze Szkół Podstawowych

Jak bardzo, Twoim zdaniem, ludzie szkodzą sobie (zdrowotnie lub w inny sposób), jeśli piją alkohol od czasu do czasu (nałogowo, ale okazjonalnie)?

	dziewczyny	chłopcy

Brak ryzyka	11	8
Małe ryzyko	27	33
Duże ryzyko	2	7
Nie wiem	2	6

Jak bardzo, Twoim zdaniem, ludzie szkodzą sobie (zdrowotnie lub w inny sposób), jeśli piją alkohol bardzo często lub nałogowo?

	dziewczyny	chłopcy
Brak ryzyka	1	1
Małe ryzyko	0	1
Duże ryzyko	38	45
Nie wiem	3	7

Czy łatwo uzależnić się od alkoholu?

	dziewczyny	chłopcy
tak	31	38
nie	3	4
Pijąc alkohol okazjonalnie, nigdy się nie uzależnię	5	6
Nie wiem	4	10

Ile miałeś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować alkoholu?

	dziewczyny	chłopcy
7 lub mniej	0	4
8-10	8	9
11-12	5	7
Nie pamiętam	3	2
Nigdy nie próbowałem	25	34

Alkohol, którego spróbowałeś po raz pierwszy z życia to:

	dziewczyny	chłopcy
piwo	8	15
wino	0	0
wódka	1	0
szampan	9	10
drink	0	1
Nie wiem	2	2
Nigdy nie piłem	14	29

Czy zdarzyło Ci się pić alkohol w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

	dziewczyny	chłopcy
tak	2	3
nie	39	51
Nie pamiętam	1	1

Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników piło alkohol przynajmniej raz w życiu?

	dziewczyny	chłopcy
Mniej niż 10%	5	10
10%-25%	9	12
Około połowy	6	4
większość	0	8
Nie wiem	28	28

W jaki sposób zdobyłeś alkohol, który piłeś?

	dziewczyny	chłopcy
Kupuję sam/sama	0	0
Częstują mnie koledzy	3	4
Poczęstowali mnie dorośli (rodzice)	3	9
Podkradam dorosłym	4	23
Nigdy nie piłem	33	17

Okazjonalnie (czyli od czasu do czasu) picie alkoholu przez dorosłych wg mnie

	dziewczyny	chłopcy
Poprawia nastrój	4	12
Prowadzi do uzależnienia	14	15
Dobrze wpływa na serce	1	1
Nie ma żadnego wpływu na organizm	3	4
Nie wiem	19	22

Okazjonalnie (czyli od czasu do czasu) picie alkoholu przez osoby w moim wieku wg mnie

	dziewczyny	chłopcy
Może prowadzić do uzależnienia	6	10
Dobrze wpływa na serce	0	0
Nie ma żadnego wpływu na organizm	1	3
szkodzi	32	27
Nie wiem	3	13

Co, wg Ciebie, jest najbardziej możliwe: osoba pijana (pod wpływem alkoholu) może:

	dziewczyny	chłopcy
Łatwo ulec wypadkowi	4	30
Zostać okradzionym	9	8
Uczestniczyć w bójce	16	16
Popełnić przestępstwo	15	11
Kierować samochodem	7	10
Nie wiem	1	6

Gdybyś zauważył, że Twój przyjaciel lub znajomy ma problem z paleniem papierosów lub piciem alkoholu, do kogo zwróciłbyś się o pomoc?

	dziewczyny	chłopcy
kolegi	5	1
nauczyciela	7	4
Pedagoga, psychologa	16	21
rodziców	16	12
policji	4	3
Telefonu zaufania	5	5
Nie wiem	6	13

6. Dane z Miejskiego Ośrodka Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu.

Osoby będące w stanie nietrzeźwym z terenu miasta i gminy Kowalewo Pomorskie, w stosunku do których wymagana była interwencja policji, przewożone są do Miejskiego Ośrodka Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu.

W okresie od stycznia do września bieżącego roku do w/w instytucji z terenu naszej gminy przewieziono 59 osób, w tym z powodu:

- awantury domowej – 35 osób,
- leżał w miejscu publicznym – 11 osób,
- awantury w miejscu publicznym – 7 osób,
- zagrożenia życia i zdrowia – 5 osób,
- zgorszenia w miejscu publicznym – 1 osoba.

Jak wynika z powyższych danych oraz z przeprowadzonych wśród uczestników w latach poprzednich ankiet, mieszkańcy Gminy Kowalewo Pomorskie mają problemy alkoholowe. Brak pracy wśród dorosłych, zwiększające się z roku na rok bezrobocie powoduje, że osoby te nie wytrzymują psychicznie i aby zapomnieć o istniejących problemach zaczynają „utapiać swoje smutki w alkoholu”, co niestety powoduje wzrastające konflikty w domach, dochodzi do częstszych awantur, bijatyk, temu

wszystkiemu przyglądają się dzieci, które są osobami bezbronnymi i bezsilnymi, ich dotychczasowe życie zaczyna zmieniać się w piekło i wtedy jedyną ich bronią jest agresja w stosunku do rówieśników, a czasami również sięganie po alkohol. Dzieci z takich rodzin jak wykazały badania częściej popadają w konflikty z otoczeniem, słabiej się uczą i najszybciej wpadają w nałogi. Powstaje po prostu błędne koło. Dlatego też program ma na celu propagowanie zdrowego stylu życia, bez alkoholu. Wdrożenie programów profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie bierności, bezradności oraz zmniejszenie dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży.

Nagminne nadużywanie alkoholu oraz innych używek stwarza zagrożenie nie tylko dla danej osoby, jej rodziny, ale również i całego społeczeństwa.

Przeciwdziałanie tym zagrożeniom wymaga przeprowadzenia odpowiedniej profilaktyki wśród całego środowiska, jest to bardzo ważne, aby uświadomić osobom zagrożonym, jak i pozostałym, że nadużywanie alkoholu wpływa bardzo negatywnie nie tylko na ich życie, ale również i na całe otoczenie.

Dlatego Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Kowalewo Pomorskie, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu oraz ich rodziców, opiekunów i nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu (w tym osób pijących szkodliwie lub ryzykownie),
- osób uzależnionych od alkoholu,
- osób współuzależnionych, Dorosłych Dzieci Alkoholików i ofiar przemocy,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii („trzeźwych alkoholików”).

Celem Programu jest zapobieganie powstaniu nowych problemów, ograniczenie już powstałych oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

II. CELE I ZADANIA PROGRAMU

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych:

1) cele:

- a) wspieranie rozwoju i funkcjonowania placówek leczenia uzależnienia od alkoholu,
- b) ułatwianie osobom uzależnionym od alkoholu udziału w leczeniu,
- c) organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- d) rozwijanie nowych form pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom;

2) odbiorcy:

- a) osoby uzależnione i ich rodziny,
- b) placówki terapeutyczne,
- c) organizatorzy doradztwa i działań wspierających;

3) wskaźnikiem osiągnięcia celu będzie zwiększenie liczby osób leczonych w placówkach leczenia odwykowego, uczestniczących w zajęciach grupy wsparcia, korzystających z poradnictwa w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym, biorących udział w szkoleniach i programach związanych z leczeniem odwykowym i motywowaniem do

leczenia;

4) zadania:

- a) finansowanie udziału w szkoleniach przygotowujących wskazane przez GKRPA osoby do pracy terapeutycznej i profilaktycznej lub związanej z organizowaniem pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin prowadzonych przez specjalistyczne placówki leczenia odwykowego lub instytucje szkoleniowe,
- b) wspieranie grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin w zakresie finansowania działań grupy w postaci zakupu materiałów i artykułów koniecznych do organizacji przez grupę wewnętrznych imprez okolicznościowych lub otwartych, środowiskowych, promujących postawy trzeźwościowe, mających walory profilaktyczne, integracyjne i edukacyjne,
- c) prowadzenie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin, realizującego podstawowe zadania w postaci:
  - informowania o chorobie alkoholowej i możliwościach leczenia uzależnienia,
  - organizowania warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych, prowadzenie oddziaływań motywujących do podjęcia terapii,
  - udzielania podstawowej pomocy psychologicznej i prawnej /doradztwa/ osobom i rodzinom, w których występuje problem alkoholowy,
  - informowania o instytucjach, organizacjach i ruchach samopomocowych działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - utrzymywania kontaktu z osobami uczestniczącymi w programach terapii uzależnienia, korzystającymi z dofinansowania udziału w nich ze środków przeznaczonych na realizację GPRPA,
  - organizowania i prowadzenia szkoleń oraz innych form doskonalenia przydatnych w pracy profilaktycznej dla osób uczestniczących w realizacji zadań określonych w GPRPA w Kowalewie Pomorskim,
- d) zakup: programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu, zakup indywidualnych psychoterapii osób uzależnionych, programów ograniczania picia alkoholu, programów terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem, programy pomocy psychologicznej i psychoterapii;

5) zakres finansowania działalności Punktu dotyczy:

- a) wynagrodzenia osób pełniących dyżury w Punkcie według jego harmonogramu i stawek określonych w umowie / forma zatrudnienia: umowa – zlecenie/,
- b) zakupu materiałów i środków informacyjnych, dydaktycznych, papierniczo – biurowych oraz sprzętu niezbędnego do prowadzenia i dokumentowania pracy Punktu,
- c) dofinansowania udziału w szkoleniach i kursach osób wykonujących zadania zlecone w Punkcie, w zakresie doskonalenia metod pracy z osobami uzależnionymi, ofiarami przemocy lub profilaktyki.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

1) cele:

- a) rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach poprzez współpracę Komisariatu Policji, Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu, Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Czerniewicach,

- b) organizowanie pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dla ofiar przemocy i ich rodzin,
- c) pomoc rodzinom, w którym występują problemy alkoholowe ;

2) odbiorcy:

- a) rodziny, w których występują problemy alkoholowe, a w szczególności przemoc: ofiary i sprawcy,
- b) placówki i instytucje tworzące system interwencji i przeciwdziałania przemocy;

3) wskaźniki osiągnięcia celów:

- a) liczba osób i rodzin , którym udzielono specjalistycznej pomocy,
- b) liczba placówek i instytucji aktywnie uczestniczących w organizowaniu systemu pomocy,
- c) nowe formy pracy interwencyjnej i terapeutycznej z osobami i rodzinami doświadczającymi przemocy,
- d) liczba osób przeszkolonych w zakresie udzielania pomocy i prowadzenia interwencji;

4) zadania:

- a) prowadzenie doradztwa i organizowanie interwencji na rzecz ofiar przemocy w ramach działania Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego oraz Zespołu Interdyscyplinarnego, Policji i kuratorów,
- b) organizowanie szkoleń i porad dla przedstawicieli placówek i instytucji włączonych w system przeciwdziałania przemocy w rodzinie /w ramach środków własnych/ lub dofinansowanie udziału w wybranych szkoleniach osobom angażującym się w pracę profilaktyczną i terapeutyczną na rzecz ofiar przemocy - po uzyskaniu pozytywnej opinii GKRPA,
- c) organizacja i udział w lokalnych i ponadregionalnych kampaniach na temat przeciwdziałania przemocy i agresji,
- d) organizowanie wsparcia i pomocy dla dzieci – ofiar przemocy – w ramach działań profilaktycznych i terapeutycznych;

5) zakres dofinansowania obejmuje:

- a) zakup programów lub świadczeń,
- b) zakup materiałów koniecznych do przeprowadzania kampanii,
- c) organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji,
- d) dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną, programów psychoterapii współuzależnienia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

1) cele:

- a) wdrażanie efektywnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zapobiegających używaniu alkoholu,
- b) wspieranie instytucji prowadzących działalność profilaktyczną w organizowaniu różnorodnych form pracy zapobiegawczej i korygującej, opiekuńczo –

wychowawczej, socjoterapeutycznej, edukacyjnej i aktywizującej w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w rodzinach oraz w grupach podwyższonego ryzyka,

- c) podniesienie poziomu wiedzy w społeczności lokalnej na temat problemów związanych z nadużywaniem alkoholu poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej;

2). odbiorcy:

- a) społeczność lokalna,
- b) dzieci i młodzież,
- c) instytucje, organizacje i osoby fizyczne prowadzące działalność na rzecz profilaktyki,
- d) organizacje pozarządowe,
- e) grupy zawodowe angażujące się w bezpośrednią pracę prewencyjną i terapeutyczną, w szczególności odnoszącą się do populacji dzieci i młodzieży,
- f) rodzice i wychowawcy;

3) wskaźniki osiągnięcia celów:

- a) liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- b) liczba osób uczestniczących w projektowaniu i wdrażaniu programów,
- c) liczba odbiorców,
- d) diagnoza problemów i ewaluacja efektywności realizacji programów,
- e) liczba instytucji i organizacji zaangażowanych w wykonywanie zadań określonych w programach,
- f) udział w kampaniach edukacyjnych i współpraca z mediami;

4) zadania:

- a) realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, wykazanych w specjalistycznych materiałach źródłowych i publikacjach, posiadających określoną technologię pracy i scenariusze zajęć, odpowiadających przyjętym standardom jakości i efektywności pracy profilaktycznej /diagnoza i ewaluacja/, poświadczonych odpowiednimi kwalifikacjami realizatorów,
- b) prowadzenie zajęć profilaktycznych według autorskich opracowań w szkołach i innych placówkach instytucjonalnych oraz w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi w formie kompleksowych programów lub wyodrębnionych zajęć, w tym:
  - zajęć opiekuńczo – wychowawczych, aktywizujących, ukierunkowanych na organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
  - grupowych zajęć profilaktycznych o charakterze edukacyjnym dotyczących kształtowania i utrwalania wyodrębnionych umiejętności psychologicznych, podejmowania racjonalnych decyzji w sytuacji kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, radzenia sobie z presją grupową, rozwijania postaw i zachowań prozdrowotnych oraz dostarczających informacji koniecznych dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju,
  - zajęć socjoterapeutycznych prowadzonych dla dzieci i młodzieży przejawiającej symptomy niedostosowania społecznego, zaburzenia zachowania, trudności w adaptacji emocjonalnej w szczególności stanowiących skutek dysfunkcyjności rodzin dotkniętych problemem alkoholowym;
- a) prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej,
- b) realizacja programów profilaktycznych obejmujących inne niż populacja dzieci i młodzieży środowiska, w tym szczególnie rodziców, a także nauczycieli i wychowawców,

- c) organizacja i dofinansowanie szkoleń doskonalących lub kwalifikacyjnych dla osób prowadzących zajęcia profilaktyczne i terapeutyczne w celu podniesienia kwalifikacji i kompetencji zawodowych niezbędnych przy realizacji działań profilaktycznych,
  - d) organizacja lub dofinansowanie obozów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym lub ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych prowadzonych w ramach wypoczynku zimowego i letniego,
  - e) prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczo – opiekuńczych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych,
  - f) dofinansowanie innych form działań informacyjnych, edukacyjnych i zapobiegawczych, w tym widowisk artystycznych, konkursów tematycznych, publikacji itp. oraz otwartych środowiskowych imprez profilaktycznych, odbywających się bez udziału alkoholu, promujących zdrowy styl życia, integrujących społeczność lokalną, a w szczególności rodziny,
  - g) organizacja lokalnych i włączanie się w ponadregionalne profilaktyczne kampanie edukacyjne uwzględniające problematykę uzależnień, zapobieganie agresji i przemocy,
  - h) współpraca z mediami w zakresie prezentacji zagadnień związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- 5) zakres finansowania działań dotyczy:
- a) kosztów wynagrodzenia realizatorów programów, opiekunów zajęć /za wykonanie umów – zleceń/,
  - b) kosztów zakupu pomocy, materiałów i artykułów niezbędnych do prowadzenia zajęć zgodnie z opracowanymi kosztorysami i w miarę posiadanych środków ,
  - c) doposażenia placówek, na terenie których realizowane są programy profilaktyczne w materiały i sprzęt wykorzystywany przy wdrażaniu przyjętych programów zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem i w miarę posiadanych środków,
  - d) organizacji dożywiania dzieci uczestniczących w profilaktycznych zajęciach pozalekcyjnych,
  - e) dofinansowania lub całkowitego sfinansowania kosztów wypoczynku zimowego i letniego dzieci zakwalifikowanych do udziału w różnych jego formach na podstawie pozytywnej opinii GKRPA lub uzasadnionych kosztów materiałowych i środków żywnościowych wykorzystywanych przy organizacji wypoczynku. Organizatorzy wypoczynku zobowiązani są do przedstawienia wraz z wnioskiem o dofinansowanie całościowego kosztorysu lub preliminarza wydatków związanych z organizacją wypoczynku,
  - f) uzasadnionych i pozytywnie zaopiniowanych przez GKRPA kosztów organizacji otwartych, środowiskowych imprez profilaktycznych,
  - g) finansowania prezentacji problematyki uzależnień, profilaktyki przemocy i agresji w formie spektakli teatralnych, konkursów tematycznych itp.,
  - h) finansowanie lub dofinansowanie organizacji szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych i osób zaangażowanych oraz kosztów ich prowadzenia po uzyskaniu pozytywnej opinii GKRPA,
  - i) współfinansowanie kosztów utrzymania świetlicy socjoterapeutycznej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- 1) celem jest wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym w realizacji zadań i programów dotyczących profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień oraz zapobiegania przemocy domowej;
- 2) odbiorcy:
  - a) środowiska samopomocowe integrujące osoby uzależnione, ofiary przemocy i członków ich rodzin, działające na terenie gminy,
  - b) instytucje samorządowe i publiczne angażujące się w działalność profilaktyczną i interwencyjną,
  - c) fundacje, stowarzyszenia, związki wyznaniowe, organizacje sportowe, instytucje kulturalno – oświatowe,
  - d) osoby zaangażowane w działania profilaktyczne;
- 3) wskaźniki osiągnięcia celów:
  - a) aktywność grup i organizacji samopomocowych (ruch AA, grupy wsparcia, klub abstynenta, stowarzyszenie abstynenckie/trzeźwościowe) w zakresie organizowania wsparcia i pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin /liczba grup, ilość imprez integracyjno – edukacyjnych, włączanie się w działania lokalne i ponadregionalne/,
  - b) liczba wdrożonych projektów programów profilaktycznych i interwencyjnych przez instytucje i organizacje,
  - c) liczba instytucji i organizacji angażujących się w działania profilaktyczne,
  - d) liczba odbiorców wdrażanych programów;
- 4) zadania:
  - a) wspomaganie grup i organizacji samopomocowych skupiających osoby uzależnione od alkoholu i członków ich rodzin działających na terenie miasta i gminy w zakresie pomocy organizacyjnej i finansowej służącej zapewnieniu ich prawidłowego funkcjonowania - prowadzenia działań statutowych, edukacji publicznej i pracy profilaktycznej szczególnie w formie otwartych spotkań informacyjnych dotyczących problematyki alkoholowej, uczestnictwa członków stowarzyszeń i grup samopomocowych w wybranych działaniach o charakterze wspomagającym i uzupełniającym procesy integracji i terapii,
  - b) wspomaganie działań służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych przez instytucje oraz osoby fizyczne;
- 5) zakres finansowania działań dotyczy:
  - a) dofinansowanie i wsparcie organizacyjne działalności grup i organizacji samopomocowych, instytucji, stowarzyszeń, a w uzasadnionych przypadkach także osób fizycznych mającej charakter związany z zapobieganiem powstawaniu problemów alkoholowych lub zmniejszającej ich skutki,
  - b) dofinansowanie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych wobec osób nadużywających alkoholu realizowanych przez różne instytucje,
  - c) dofinansowanie telefonów zaufania.

5. Inne działania finansowane w ramach Programu, związane z jego realizacją:

- 1) organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób prowadzących ewidencję działalności gospodarczej związaną ze sprzedażą napojów alkoholowych oraz uczestniczących w czynnościach kontrolnych w zakresie stosowania aktualnych przepisów w tym

- zakresie,
- 2) finansowanie szkoleń zwiększających kompetencje i doskonalących umiejętności dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - 3) prowadzenie monitoringu i diagnozy problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, wymagających oddziaływań interwencyjnych i profilaktycznych,
  - 4) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad organizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych i prowadzenia sprzedaży zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez policję i upoważnionych członków GKRPA,
  - 5) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu, przez osoby uzależnione od alkoholu,
  - 6) przeprowadzanie ekspertyz punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wydawanie postanowień dotyczących zgodności ich lokalizacji z odnośnymi uchwałami Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim w związku z procedurą wydawania przez Burmistrza decyzji w sprawie zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
  - 7) finansowanie działalności GKRPA.

III. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego oraz kontrola w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych.

1. W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawy bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora.

2. Kontrolę przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi przeprowadza zespół kontrolny GKRPA.

IV. Działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Gminna Komisja jest ciałem opiniującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powoływani są przez Burmistrza Miasta zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r . poz.1356).

3. Komisja wykonuje swoje obowiązki w oparciu o Regulamin Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Stawki wynagrodzenia za wykonywanie czynności ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim w roku 2015 wynoszą:

a) 75,00 zł dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniu Komisji oraz za posiedzenia poszczególnych zespołów,

wchodzących w skład tejże Komisji;

b) 150% kwoty, określonej w ppkt a za pracę Przewodniczącego i Z-cy Przewodniczącego Komisji;

c) 120% kwoty określonej w ppkt a za pracę Kierowników poszczególnych zespołów wchodzących w skład Komisji.

d) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów z tytułu wyjazdów w ramach pełnionych obowiązków na zasadach przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

V. Zasady finansowania programu.

1.Zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /art. 18²./ na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczają się dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

2.Dochody te mogą być wykorzystane jedynie na realizację przyjętego programu.

3.Planowane wydatki związane z realizacją w/w programu ujęte zostały precyzyjnie w uchwale Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2015 rok.

Wydatki te kształtują się następująco:

1) wydatki związane z funkcjonowaniem świetlicy socjoterapeutycznej -	175.534,00;
2) wydatki związane z funkcjonowaniem punktu konsultacyjnego –	10.300,00;
3) wydatki związane z funkcjonowaniem komisji -	4.100,00;
4) wydatki na profilaktykę pozostałą -	10.066,00;
	RAZEM
	<u>200.000,00</u>

E. Jasińska